

ANALYYSI

Fossiilienergian hintashokki paljastaa vihreän siirtymän roolin hintavakauttajana

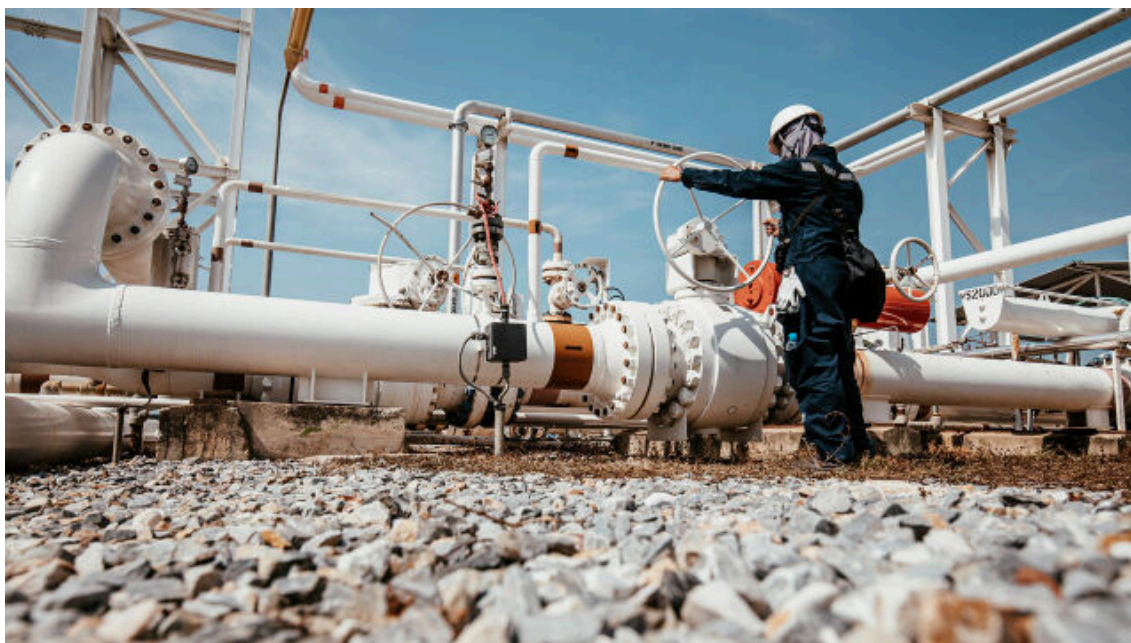
Kansainvälinen talous | 13.05.2026 | Seija Parviainen

KIRJOITTAJA

Seija Parviainen
Vanhempi ekonomisti

Euroalueen viime vuosien energiakriisit osoittavat, että fossiilinen riippuvuus on kustannus- että hintavakauriski. Vuonna 2022 ongelmana oli ennen kaikkea energian saatavuus, keväällä 2026 varsinkin öljyn nopea kallistuminen. Vihreän siirtymän merkitys on laajasta näkökulmasta muutakin kuin ilmastopolitiikkaa: se on myös keino pienentää öljyn ja kaasun hintasokkien vaikutusta inflaatioon ja talouden toimintakykyyn.

Euroalue on kokenut neljän vuoden aikana kaksi energiakriisiä, mutta niiden luonne on ollut hieman erilainen. Vuonna 2022 energiakriisi syntyi Venäjän hyökkäyssodan, pakotteiden ja kaasutoimitusten romahduksen seurauksena. Suurin pelko oli energian riittämättömyys. Kaasun

saatavuusongelma uhkasi useissa jäsenmaissa koko talouden toimintakykyä. Venäläistä putkikaasua oli korvattava nopeasti muualta tuodulla kaasulla ja LNG:llä. Kaasun kallistuminen välittyi myös sähkön hintaan, koska kaasu oli monissa maissa usein sähkön markkinahinnan määrittävä tuotantomuoto.

Keväällä 2026 Lähi-idän konflikti ja Hormuzinsalmen sulkeutuminen ovat nostaneet öljyn, kaasun, dieselin ja lentopetrolin hintoja, mutta energiaa on ollut ainakin toistaiseksi saatavilla. Kyse on ollut ennen kaikkea öljyn hintashokista.

Euroalue on ollut keväällä 2026 paremmin valmistautunut energiakriisiin kuin vuonna 2022. Kaasun ja öljyn hankintaa on neljässä vuodessa hajautettu, strategisia varastoja vahvistettu ja LNG-infrastruktuuria lisätty. Vihreä siirtymä on edennyt hyvin etenkin sähköjärjestelmässä. Mitä enemmän sähköä tuotetaan tuulella, auringolla, vesivoimalla ja ydinvoimalla, sitä harvemmin kaasu määrää sähkön hinnan. Euroopan komission (2026a) mukaan päästöttömät energialähteet eli uusiutuvat ja ydinvoima yhdessä tuottivat vuonna 2024 jo 71 % EU:n sähköstä, mikä on parantanut sähköjärjestelmän kriisinkestävyyttä.

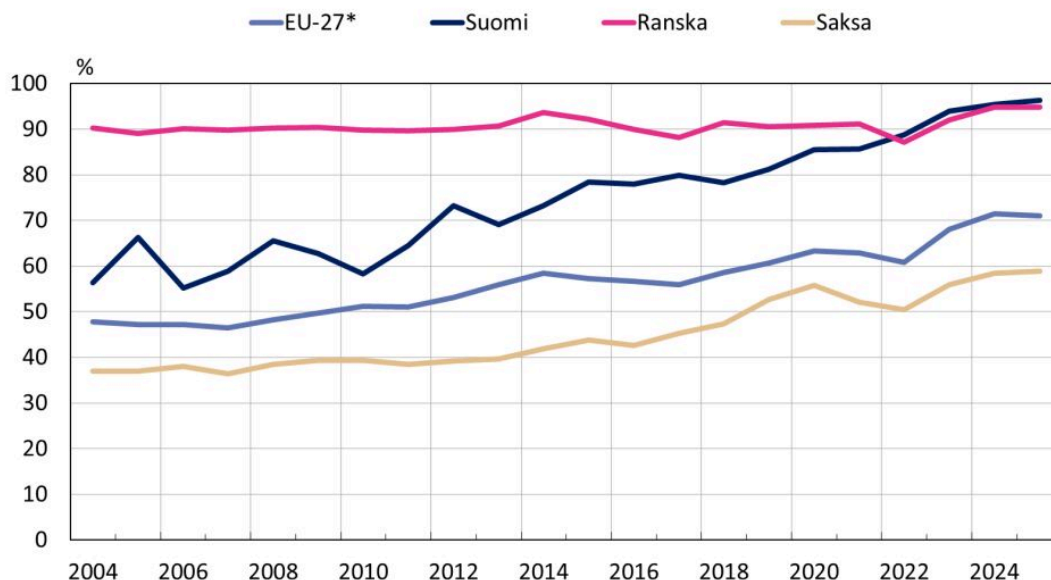
Suoja on silti vielä vajaa. Öljy, öljytuotteet ja kaasu ovat euroalueella yhä keskeisiä liikenteessä, lämmityksessä, teollisuudessa ja monissa arvoketjuissa. EU:n komission (2026a) mukaan 57 % EU:n energiankulutuksesta perustuu yhä fossiiliseen tuontienergiaan. Fossiilisen energian hinnannousu leviää nopeasti kuljetuksiin, ruokaan, välituotteisiin, yritysten kustannuksiin ja kotitalouksien arkeen. Lyhyt hintapiikki näkyy ennen kaikkea kokonaisinflaatiossa, mutta pitkittyessään se voi levitä pohjainflaatioon ja palkkapaineisiin. (EKP 2026 ja Párraga ym. 2026).

Ongelma on kuitenkin sähköistymisen hitaus. Tästä seuraa vihreän siirtymän seuraava suuri haaste: puhdas sähkö on saatava laajemmin lämpöpumppeihin, liikenteeseen ja teollisuuden prosesseihin sekä varastoihin. Tämä edellyttää kuitenkin verkkoinfrastruktuurin ja varastointikapasiteetin laajentamista ja vahvistamista. Ilman niitä puhdas sähkö ei muutu nykyistä kattavammaksi suojaksi fossiilihintashokkeja vastaan.

Euroalueen jäsenmaat ovat haavoittuvuudeltaan keskenään erilaisessa asemassa, ja ydinvoimalla on siinä oma roolinsa. Se ei ole uusiutuvaa energiaa, mutta se on päästötöntä sähköntuotantoa. Maissa, joissa ydinvoiman osuus on suuri, se vähentää sähköjärjestelmän riippuvuutta fossiilisista lähteistä sekä tasaa uusiutuvan energian sääriippuvaisen tuotannon vaihtelua. Saksa on luopunut kokonaan ydinvoimasta, kun taas Ranskassa ja Suomessa ydinvoima sekä uusiutuvat yhdessä suojaavat sähköntuotantoa paremmin.

Kuvio 1.

Päästöttömien (ml. ydinvoima) osuus sähkön tuotannosta

Lähde: Our world in data (Ember). *pl. Iso-Britannia.

48052@C10

Kriisipolitiikan vaikein testi on oikea kohdentaminen

Vuoden 2022 kriisissä EU ja jäsenmaat pyrkivät turvaamaan energian riittävyyden kaasun kysynnän vähentämisellä¹, varastojen täytöllä, LNG:n tuonnilla, yhteishankinnoilla, uusiutuvan energian luvituksen nopeuttamisella. Toisaalta samaan aikaan tuettiin kotitalouksia ja yrityksiä kansallisilla veroalennuksilla, hintakatoilla ja suorilla tuilla, ja näin ylläpidettiin energian kysyntää. Toimet helpottivat akuuttia kriisiä, mutta osa niistä alensi fossiilisen energian loppuhintaa laajasti ja heikensi siten kannustimia säästää energiaa tai siirtyä uusiutuviin. (Bruegel 2026a). Monet toimet myös todennäköisesti lisäsivät talouden hintapaineita.²

Vuonna 2026 EU on pyrkinyt yhdistämään lyhyen aikavälin suojan ja pitkän aikavälin irtautumisen fossiilisista polttoaineista. Se voi helpottaa tilapäisesti valtion tukiin liittyviä rajoitteita, mutta korostaa samalla, että tukea pitäisi suunnata tarkemmin haavoittuvimmille kotitalouksille ja eniten kärsiville yrityksille. (Euroopan komissio 2026a). Myös EKP on tähdentänyt viestinnässään tarkkaan rajattujen toimien tärkeyttä mahdollisten politiikkatoimien kohdentamisessa sekä toimien väliaikaisuutta.

Energia- ja finanssipolitiikka ovat EU:ssa pitkälti kansallisen tason toimia. Bruegelin (2026b)

vuoden 2026 finanssipoliittinen tracker seuraa EU-maiden kansallisia toimia energiakriisissä. Jäsenmaiden käytännön toimet eivät edelleenkään aina noudata Komission esittämää linjaa. Bruegelin seurannan mukaan EU-maat ovat ottaneet keväällä 2026 käyttöön yhteensä noin 10 miljardin euron suojoitoimet – niistä noin puolet Espanjassa – ja monet niistä nojaavat varsin kohdentamattomiin polttoaineverojen alennuksiin.

Kriisituen tulisi suojata kotitalouksien ostovoimaa ja yritysten tuotantokykyä, ei fossiilisen energian kulutusta. Muutos kriisitoimissa vuoteen 2022 verrattuna on siis vielä riittämätön. Sama poliittinen paine koskee päästökauppaa, jota on monissa maissa vaadittu kevennettäväksi tai tilapäisesti tauolle, ja päästökaupan seuraavan vaiheen (ETS2:n) toimeenpanoa on jo lykätty. Päästökaupan uskottavuuden heikentäminen olisi vahingollista, koska se tekee fossiiliriippuvuuden kustannuksen näkyväksi ja ohjaa investointeja ja kulutusta pois kaasusta, hiilestä ja öljystä.

Vihreä siirtymä voi vaikuttaa myös hintavakauteen

Euroalueen inflaatio reagoi fossiilisen energian kallistumiseen vaiheittain. Öljyn, kaasun, sähkön ja liikennepolttoaineiden hinnat näkyvät nopeasti kuluttajahintainflaatiossa, sillä energian suora paino on siinä vuonna 2026 noin 9 %. Sen jälkeen vaikutus voi siirtyä pohjainflaatioon, jos kalliimpi energia nostaa välituotteiden, palvelujen ja ruokaketjujen kustannuksia. Alessandri ym. (2026) ovat havainneet, että kaasusokki vaikuttaa euroalueella pohjainflaatioon voimakkaammin, hitaammin ja pitkäkestoisemmin kuin öljysokki. EKP:n tutkimus kaasushokeista korostaa, että vaikutukset voivat tulla merkittävältä osin välillisten kanavien kautta (Párraga ym. 2026). Suorien ja epäsuorien sekä toisen kierroksen vaikutusten raja voi kuitenkin joskus olla epätarkka.

Vihreä siirtymä lisää talouksien kriisinkestävyyttä ja voi edetessään pienentää niiden herkkyyttä energiahintojen vaihteluille. Mitä vähemmän euroalueen tuotanto, kulutus ja liikenne nojaavat öljyyn ja kaasuun, sitä pienempi on fossiilisten polttoaineiden maailmanmarkkinahintojen vaikutus inflaatioon, pohjainflaatioon ja palkkapaineisiin.

Uusiutuvakaan energiajärjestelmä ei ole riskitön. Sen haasteet liittyvät mm. sääriippuvuuteen, energian varastointiin ja siirtoverkkojen kapasiteetin riittävyyteen. Sen investointien haasteena ovat lupajärjestelmien jäykkyys, riippuvuus kriittisistä mineraaleista ja haasteet investointien ajoituksessa ja rahoituksessa. Vaikka uusiutuvan energian rajakustannus on hyvin matala, sen hintaan vaikuttaa sääolojen lisäksi siihen liittyvä infrastruktuuri.

Vihreä siirtymä pehmentää jo energiakriisien inflaatiovaikutusta, mutta suoja on vielä puutteellinen laajan fossiiliriippuvuuden vuoksi. Uusiutuva energia yhdessä ydinvoiman kanssa suojaa kuitenkin sähkömarkkinoita jo varsin hyvin ydinvoimaa käyttävissä maissa, ja

sähköistymisen yleistymisen myötä tämä suoja kasvaa.

Lähteet

Alessandri, Piergiorgio ja Gazzani, Andrea (2025): Natural gas and the macroeconomy: Not all energy shocks are alike. *Journal of Monetary Economics*, Voly 151, April 2025, 103749.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0304393225000200>

Bruegel (2026a). How to read the European Commission's Iran crisis energy emergency plan.

Bruegel First Glance, 22.4.2026. <https://www.bruegel.org/first-glance/how-read-european-commissions-iran-crisis-energy-emergency-plan>

Bruegel (2026b). 2026 European energy crisis fiscal response tracker. Bruegel, 28.4.2026.

<https://www.bruegel.org/dataset/2026-european-energy-crisis-fiscal-response-tracker>

EKP (2026). Economic Bulletin, Issue 2/2026. European Central Bank.

<https://www.ecb.europa.eu/press/economic-bulletin/html/eb202602.en.html>

Euroopan komissio (2026a). AccelerateEU – Energy Union: Affordable and Secure Energy through

Accelerated Action, COM(2026) 370 final, 22.4.2026. https://energy.ec.europa.eu/document/download/7fac9eea-5717-4182-a368-bd68c427ff4c_en?filename=Communication.pdf

Euroopan komissio (2026b). EU action to address the energy crisis. European Commission.

https://commission.europa.eu/topics/energy/eu-action-address-energy-crisis_en

Euroopan unionin neuvosto (2026). Timeline: How did the EU respond to the 2022 energy crisis?

Council of the European Union. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/how-did-the-eu-respond-to-the-2022-energy-crisis/timeline-how-did-the-eu-respond-to-the-2022-energy-crisis/>

Ikonen, Pasi; Kortelainen, Mika ja Lehmus, Markku: (2023): Finanssipolitiikan viritys ja energian tukitoimien vaikutus hintapaineisiin euroalueella. *Analyyysi* 3.10.2023, Euro&alous,

<https://www.eurojalous.fi/fi/2023/4/finanssipolitiikan-viritys-ja-energian-tukitoimien-vaikutus-hintapaineisiin-euroalueella/>.

Párraga, S., Conti, A. M., Neri, S. ja Nobili, A. (2026). The pass-through to inflation of gas price shocks. ECB Working Paper Series No. 2968. <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecb.wp2968~e514c92723.en.pdf>

Viitteet

1. Komission tavoitteena oli vähentää kaasun käyttöä 15 % talvikaudella 2022–2023 mm. ohjaamalla energian säästöön ja korvaamaan kaasua muilla energialähteillä mm. teollisuudessa ja sähkön tuotannossa. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/08/05/council-adopts-regulation-on-reducing-gas-demand-by-15-this-winter/> ↑
2. Ks. esim. <https://www.eurojatalous.fi/fi/2023/4/finanssipolitiikan-viritys-ja-energian-tukitoimien-vaikutus-hintapaineisiin-euroalueella/>. ↑

Tässä artikkelissa esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajien omia eivätkä välttämättä edusta Suomen Pankin näkemystä.

Asiasanat

energian hinta, euroalue, hintavakaus